

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Dyrektor
Eliza Wiśniewska

DUS-III.055.10.2024.WB

Warszawa, dnia 23 grudnia 2024 r.

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) zawiadamia, że Pani petycja z dnia 28 sierpnia 2024 r. w sprawie wprowadzenia ulg w składkach ZUS dla adwokatów i radców prawnych została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

W swojej petycji indywidualnej datowanej na 28 sierpnia 2024 r. (skierowanej do Senatu RP oraz m.in. do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) wnosi Pani o wprowadzenie ulg w składkach ZUS dla adwokatów i radców prawnych, na wzór ulg należnych przedsiębiorcom.

Wyjaśniamy, że z dniem 1 stycznia 2019 r. weszły w życie zmiany ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wprowadzone ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu obniżenia składek na ubezpieczenia społeczne osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą na mniejszą skalę (Dz. U. z 2018 r. poz. 1577), inaczej zwana ustawą o tzw. "małym ZUS". Dodano do ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych art. 18c, który określił nowe zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne niektórych osób prowadzących działalność gospodarczą, które spełniają inne warunki określone w ustawie. Jednocześnie z dniem 1 lutego 2020 r. weszła w życie ustawa z dnia 12 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2550), ustawa o tzw. "małym ZUS plus", którą dokonano zmiany brzmienia art. 18c.

Osoba świadcząca usługi prawnicze w kancelarii adwokackiej lub radcowskiej w ramach prowadzonej działalności gospodarczej – ma także prawo do ww. preferencji składkowych w ZUS.

Przedsiębiorca spełniający warunki określone w art. 18c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ma prawo do opłacania składek na warunkach preferencyjnych (w ramach "małego ZUS" i „małego ZUS plus”) - bez względu na przedmiot wykonywanej działalności gospodarczej. Wobec tego jeśli dany płatnik składek prowadzi działalność gospodarczą jako radca prawny lub adwokat w formie jednoosobowej pozarolniczej działalności gospodarczej i z tego tytułu podlega wpisowi do CEIDG, to może opłacać składki na ubezpieczenia społeczne na warunkach preferencyjnych.

Przepis art. 18c ustawy dotyczy jednocześnie wyłącznie tych ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy tj. prowadzących działalność gospodarczą.

Płatnik składek, który prowadzi działalność gospodarczą jako radca prawny lub adwokat w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej w oparciu o wpis do CEJDG - jest w konsekwencji przedsiębiorcą świadczącym usługi na podstawie wpisu do CEiDG.

Jest zatem osobą, o której mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych tj. osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie ustawy - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, a w rezultacie, ma możliwość ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej na preferencyjnych zasadach wynikających z art. 18c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Powyższe zasady, dotyczące uprawnień przedsiębiorców do określonych preferencji składkowych zostały wprowadzone do porządku prawnego i systemu ubezpieczeń społecznych odrębnymi ustawami, przy okazji reformy przepisów dotyczących zasad i warunków prowadzenia działalności gospodarczej, w ramach polityki wsparcia i rozwoju przedsiębiorczości w Polsce. Nie ma zatem możliwości aby zasady te zostały rozciągnięte na osoby nie będące przedsiębiorcami w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo przedsiębiorców. Resortem właściwym w kwestiach polityki gospodarczej i prawa działalności gospodarczej jest Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Należy jeszcze raz podkreślić, że adwokaci i radcy prawni, jeśli tylko są wpisani do CEiDG, są osobami prowadzącymi działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy Prawo przedsiębiorców, a w konsekwencji również ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Jeśli zatem spełniają pozostałe warunki ustawowe (m.in. odpowiednia wysokość przychodu rocznego z ich działalności), mogą także korzystać ze wspomnianych wyżej preferencji składkowych w ZUS.

Niezależnie od powyższego, warto w tym miejscu przypomnieć, że składki na ubezpieczenia społeczne opłacane przez ubezpieczonych - podlegają jednocześnie odliczeniu od podstawy naliczenia podatku od firmy (jeśli jest prowadzona działalność gospodarcza) lub od podstawy naliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych - w zależności od wybranej formy działalności zarobkowej i wybranej formy opodatkowania.

Należy zwrócić uwagę, że polski system ubezpieczeń społecznych przewiduje bezpośrednie powiązanie wysokości składek z wysokością świadczeń pieniężnych z ZUS i to nie tylko emerytur i rent ale także świadczeń chorobowych i macierzyńskich czy rodzicielskich pobieranych w okresie aktywności zawodowej, a także rent rodzinnych należnych małżonkom i dzieciom po zmarłych ubezpieczonych i świadczeniobiorcach ZUS. Nie powinno się zatem w żadnej mierze traktować wysokości składek jako narzędzia kształtowania polityki dochodowej poszczególnych grup ubezpieczonych. Zwłaszcza, że system ubezpieczeń społecznych w Polsce służy zupełnie innym celom, realizuje on bowiem konstytucyjne prawa obywateli oraz obowiązki Państwa w zakresie zapewnienia obywatelom świadczeń pieniężnych z tytułu czasowej niezdolności do pracy zarobkowej (zasiłki chorobowe, macierzyńskie, rodzicielskie i świadczenia rehabilitacyjne) oraz z tytułu trwałej utraty zdolności do pracy zarobkowej wskutek niepełnosprawności, osiągnięcia określonego wieku, a także zabezpiecza pozostałym członkom najbliższej rodziny świadczenia pieniężne z tytułu utraty jedyne lub jednego z głównych żywicieli - w razie

śmierci ubezpieczonego lub świadczeniobiorcy ZUS, czyli wspomniane wcześniej renty rodzinne.

System ubezpieczeń społecznych w Polsce jest systemem repartycyjnym, w którym składki opłacane na bieżąco przez i za ubezpieczonych – są wykorzystywane do finansowania bieżących wypłat świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Poziom składek wpływających do systemu nie pokrywa kosztów bieżącej wypłaty świadczeń przez ZUS i Fundusz Ubezpieczeń Społecznych korzysta corocznie z dotacji uzupełniających budżetu państwa.

W tej sytuacji ustawodawca (Sejm i Senat) kształtując prawo w obszarze ubezpieczeń społecznych musi brać pod uwagę nie tylko sytuację i interesy poszczególnych grup ubezpieczonych ale przede wszystkim prawidłowość funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych w całej jego złożoności, w tym w aspekt dotyczący konieczności zapewnienia niezbędnych środków na finansowanie bieżących wypłat świadczeń pieniężnych z ZUS dla wszystkich osób, które już nabyły do nich prawo. Budżet państwa, tworzony z podatków ogółu firm i obywateli jest przy tym ustawowym gwarantem wypłacalności Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Każde zmniejszenie poziomu jego bieżących przychodów pochodzących ze składek powoduje zatem konieczność zwiększania dotacji uzupełniających z budżetu państwa, co jest sytuacją niekorzystną dla systemu finansów publicznych.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Eliza Wiśniewska
Dyrektor
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Załącznik: Klauzula dotycząca przetwarzania danych osobowych przez MRPiPS.

Otrzymuje:
Biuro Ministra